

Samenspel provincies en groene burgerinitiatieven

Binnen het 'Leernetwerk Samenspel tussen burgerinitiatieven en overheden in het groene domein' is in twee leerbijeenkomsten voor provincieambtenaren gekeken naar vier voorbeelden van provinciale aanpakken. Dat zijn 'Leren door doen' van de provincie Zuid-Holland, 'Gemeente-impuls voor groen burgerinitiatief' van de provincie Noord-Brabant, het programma 'Nieuwe Natuur' van de provincie Flevoland en de 'Groene Loper' van de provincie Overijssel. Hierbij een korte voorlopige analyse van de overeenkomsten en verschillen tussen de vier bekeken provinciale aanpakken.

Overeenkomsten tussen de vier provinciale aanpakken

- De provincies nemen allen een **stimulerende rol** en maken gebruik van een **financieel instrument** als prikkel om te stimuleren. De bedragen waarom het gaat zijn wel erg verschillend.
- Daarnaast hebben de provincies leernetwerken opgezet, waarbij ontmoeting en kennisuitwisseling tussen initiatieven en/of andere betrokkenen centraal staat. Deze leernetwerken zijn een **sociaal en communicatief instrument** waarmee de provincies een **ondersteunende rol** aannemen. De leernetwerken verschillen echter wel voor wie ze bedoeld zijn: voor burgerinitiatieven (Flevoland), burgerinitiatieven én maatschappelijke organisaties (Overijssel), gemeenten (Noord-Brabant) of de provincie en betrokkenen uit de samenleving (Zuid-Holland). Met de leernetwerken proberen provincies hun ondersteunende rol vorm te geven door kennisuitwisseling, sociaal leren en opschaling te organiseren.
- De provincies proberen de toetsingscriteria in hun financiële regelingen ruim te laten. Zij beseffen dat als zij burgerinitiatieven willen stimuleren zij dan niet vanuit hun **toetsende rol** met te strakke en rigide criteria moeten komen (die alleen vanuit EU- rijks- of provinciedoelen zijn opgesteld). Met dit **juridische instrument** wordt dus geprobeerd om financiële regelingen met enigszins ruime (proces)criteria aan te bieden, zodat burgerinitiatieven en andere betrokkenen voldoende ruimte hebben voor hun specifieke aanpak, maar ook vooraf weten waar ze aan toe zijn.

Rollen Richting/relatie	Stimuleren (geld)	Ondersteunen (leernetwerken)	Toetsen (ruime criteria)
Direct gericht op burgerinitiatieven	Zuid-Holland: Pilotsubsidie Leren door Doen, opgenomen in Uitvoeringsprogramma Groen 2014	Zuid-Holland: Leertraject gekoppeld aan pilots om er ook als provincie zelf van te leren	Zuid-Holland: MAEX-toets + ruime provinciedoelen in Uitvoeringsprogramma Groen 2014
	Flevoland: Realisatieovereenkomsten binnen Programma Nieuwe Natuur	Flevoland: Leernetwerk gericht op kennisuitwisseling tussen initiatieven Nieuwe Natuur	Flevoland: maatlat op basis van de 4 kijkrichtingen voor natuur
Indirect gericht op burgerinitiatieven (via intermediaire organisaties)	Noord-Brabant: Gemeente-impuls voor groen burgerinitiatief, onderdeel van Subsidieregeling natuur en samenleving	Noord-Brabant: Leernetwerk Gemeente-impuls groen burgerinitiatief, gericht op kennisuitwisseling tussen gemeenten	Noord-Brabant: alleen proces-criteria, wie het eerst komt, die het eerst maalt
	Overijssel: Projectsubsidie en vouchers Groene Loper	Overijssel: netwerkbijeenkomsten Groene Loper, gericht op uitwisseling en verbinding tussen burgerinitiatieven	Overijssel: geen gedetailleerde criteria, vooral procesvoorwaarden

Verschillen tussen de vier provinciale aanpakken

Maar er zijn ook verschillen in deze vier provinciale aanpakken. Bijvoorbeeld, sommige provincies verankeren het programma of de regeling in een nieuwe sturingsfilosofie op strategisch niveau. Zoals Zuid-Holland die organisatie-breed veel aandacht vraagt voor de sturingsfilosofie van 'Netwerkend werken' en in het verlengde daarvan het interne leertraject 'Leren door doen' in gang heeft gezet om als het ware tot een cultuurverandering binnen de organisatie te komen. Deze sturingsfilosofie werkt dus door in het strategisch beleid en op tactisch en operationeel niveau. In de provinciale politiek van Overijssel krijgt een nieuwe sturingsfilosofie ook veel aandacht via het programma 'Overijssels bestuur 20xx'. Dit programma lijkt echter niet echt door te werken naar het natuurbeleid op tactisch en operationeel niveau, ondanks projecten zoals de Groene Loper. Andere provincies ontwikkelen op strategisch niveau een programma, zoals in Noord-Brabant. Hier is geen algemene sturingsfilosofie, maar is met de beleidsnota 'Uitnodigend Groen' van 2012 wel op strategisch niveau richting gegeven aan meer samenspel met burgerinitiatieven in het natuurbeleid. Flevoland heeft weinig aandacht voor een nieuwe sturingsfilosofie, maar de relatie vanuit het programma Nieuwe Natuur met GS/PS is wel goed vorm gegeven, waarmee het programma voorlopig stevig is verankerd.

De verschillen tussen de geanalyseerde aanpakken van de vier provincies zijn als volgt samen te vatten:

	Gemeente-impuls groen burgerinitiatief (Noord-Brabant)	Leren door doen (Zuid-Holland)	Nieuwe Natuur (Flevoland)	Groene Loper (Overijssel)
<i>Is het verankerd in een sturingsfilosofie?</i>	Nieuwe rolopvatting is opgenomen in programma Natuur en samenleving	Sturingsfilosofie Netwerkend werken is aansturend voor Leren door doen binnen het Uitvoeringsprogramma groen	Geen sturingsfilosofie, maar programma is wel goed verankerd bij GS en PS	Sturingsfilosofie Overijssels bestuur 20xx lijkt niet aansturend voor de Groene Loper
<i>Welke instrumenten zet provincie in?</i>	Subsidieregeling en leernetwerk voor gemeenten	Subsidie voor pilots en kennismakelaarsactiviteiten voor betrokkenen en provincie	Realisatieovereenkomsten (soort prestatieafspraken) en kennisplatform voor initiatiefnemers	Projectsubsidie intermediaire organisaties en netwerkbijeenkomsten en vouchers voor burgerinitiatieven
<i>Hoeveel geld heeft provincie te besteden voor burgerinitiatief: veel of weinig?</i>	De subsidieregeling omvat 3 ton en is in principe bedoeld voor 10 gemeenten	De subsidie omvat 235.000 euro voor 2 pilots binnen het Uitvoeringsprogramma Groen 2014	Het programma beschikt over 105 miljoen dat vooral bedoeld is voor inhoudelijke projectrealisering	Het project beschikt over 2 ton (gedeeltelijk voor proceskosten en gedeeltelijk vouchers voor initiatieven)
<i>Heeft provincie directe of indirecte relatie met burgerinitiatieven?</i>	Indirect contact via gemeenten	Direct contact tussen provincie en initiatief	Direct contact tussen provincie en initiatief	Indirect contact via Landschap Overijssel en IVN
<i>Wat beschouwt provincie als burgerinitiatief: individu of groep?</i>	Geen éénpersoonsinitiatieven, maar groepen van bewoners	Geen éénpersoonsinitiatieven, maar groepen van bewoners	Veelal individuele ideeën als burgerinitiatieven, soms worden individuen wel door provincie met elkaar in contact gebracht	Geen éénpersoonsinitiatieven, maar groepen van bewoners